

Н. П. Король,
керівник апарату Вінницького апеляційного суду, аспірант,
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7135-3714>

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.18.93

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ПОТЕРПІЛОЇ ОСОБИ ВІД НАСИЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ДИРЕКТИВИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ПРО ПРАВА ПОТЕРПІЛИХ

N. Korol,
Chief of staff Vinnutsia Court of Appeal, Second-year Postgraduate student of the educational program "Public Administration", Institute of Public Administration and Civil Service of the Taras Shevchenko National University of Kyiv

ENSURING THE VICTIM RIGHT OF VIOLENCE IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN UNION DIRECTIVE ON THE RIGHTS OF VICTIMS

З початку масштабної агресії проти України значно збільшився перелік та обсяг порушень прав людини, з якими стикаються українські громадяни. практиці. Серед усіх злочинів найбільш руйнівні наслідки мають злочини, вчинені з насильством. Більшість прав потерпілого, наданих чинним законодавством для ефективного розслідування та участі в судовому процесі, на практиці залишаються декларативними. Сучасні стандарти прав потерпілих потребують імплементації в нашій державі, зокрема в рамках активізації процесів євроінтеграції. Особливої уваги потребує Директива Європейського Союзу, що встановлює мінімальні стандарти щодо прав, підтримки та захисту жертв злочинів. Стандарти захисту жертв є комплексними, оскільки вони стосуються не лише процесуальних аспектів розслідування та судового розгляду, а й надання підтримки жертвам. Тому йдеться не лише про правові аспекти захисту потерпілих, а й механізми підтримки та захисту потерпілих з боку держави.

With new threats and challenges, the already extremely high number of victims of crime is expected to increase. Moreover, the nature of crime changes and becomes more and more globalised. Of all the offences, violent crimes have the most devastating consequences. The right to life and physical integrity is fundamental, and its violation has particularly serious consequences for victims, their relatives and society as a whole.

Progressive criminal justice systems are increasingly paying attention to the need to protect victims psychologically, physically, financially and legally. The so-called "victim-oriented approach" is becoming a popular tendency. This approach assumes that the victim, his/her protection and interests should be more prioritized in the criminal process. Such an approach requires balancing of this process taking into account victims' interests, especially where the focus has been on the offender.

People who have been victims of crime have limited influence on the course of investigation, prosecution and sentencing of crimes committed against them. They do not usually have lawyers to protect their interests and guide the prosecution process — their primary role in the criminal justice system is as witnesses. There is now recognition that vulnerable victims can be re-victimised through the trial and court processes. In particular, the vulnerability of victims of sexual assault and child victims has led to law reform in this area.

In recent years, there has been an increasing recognition that multidisciplinary and interagency collaboration is crucial to fulfilling the victims rights and witnesses of violence to protection, participation, support and assistance. Multidisciplinary and interagency collaboration can bring important benefits to both victims and professionals, but it is not always without challenges. It demands commitment and investment from all agencies involved.

The key purpose is to provide a common operational and organizational framework that promotes practice which prevents retraumatisation of victims.

All public authorities have an obligation to treat all people who are the victim of a crime with respect and dignity.

Ukrainian law contains a wide range of victims' rights allowing them to actively participate in the investigation of crime and subsequent trial. However, in practice many of them remain a declaration. Moreover, the national criminal justice system sometimes not only does not restore violated rights, but also causes to victims repeated psychological trauma — secondary victimization. The very concept of protecting the victim from secondary victimization is unknown to the Ukrainian law and practice.

Ключові слова: насильство, постраждала особа, запобігання насильству, віктимізація, імплементація норм.

Key words: secondary victimization, public authorities, preventing, right, implementation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Право людини на життя, здоров'я та безпеку є засадничими. Саме тому серед усіх злочинів найбільш руйнівні наслідки мають злочини, пов'язані з насильством. Законодавство у сфері запобігання та протидії насильству в Україні залишається актуальним й досі еволюціонує. Проблема захисту законних прав та інтересів потерпілих від насильства, ефективного поновлення, своєчасного відшкодування шкоди, заподіяної вчиненим, залишається надзвичайно актуальною.

Хоча Україна й досягла значних успіхів у розробці законодавчої бази за останні два роки щодо запобігання та протидії домашньому насильству, досі існує потреба в забезпеченні застосування послідовного, орієнтованого на постраждалих осіб та заснованого на правах людини підходу, що відповідатиме вимогам Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція), Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) і судовій практиці Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) [1; 2].

Якщо Кримінальний процесуальний кодекс України (далі — КПК України) визначає щонайменше спектр прав потерпілого в рамках кримінального провадження, то Кодекс України про адміністративні правопорушення не в повній мірі навіть визначає порядок реалізації його правового статусу.

Масова віктимізація в умовах воєнного стану в Україні забрала незлічену кількість життів. Порушення законності і базових інституцій у цих безвихідних ситуаціях одночасно формує підґрунтя для переорієнтації системи захисту постраждалих, що є базовим пріоритетом і потребує допомоги міжнародної спільноти. Запобігання насильству є завданням не лише окремого суспільства, а відповідальністю всього світового співтовариства.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження можливостей реалізації прав, свобод та законних інтересів постраждалої особи в Україні в контексті Директиви ЄС про права потерпілих і формування на основі висновків дослідження пропозицій для законотворців і правозастосовувачів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематиці захисту й охорони потерпілого, нормативного врегулювання його процесуального статусу приділялася значна увага, зокрема, в наукових працях С. А. Альперта, І. В. Гловюк, Н. В. Кобець, В. Т. Нора, В. Г. Пожара, О. Є. Соловйової, В. М. Тертишника, О. І. Тищенко, І. А. Тітка, М. І. Теплової та багатьох інших.

Водночас питання попередження вторинної віктимізації постраждалих осіб залишається малодослідженим.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Першим вагомим заходом, який фокусувався на питанні постраждалих, був Міжнародний Симпозіум з Віктимології, який відбувся в Ізраїлі в 1973 році. Цей симпозіум надав науковцям, практикам, дослідникам і студентам перший міжнародний форум для зосередження з віктимології та став передумовою до створення Міжнародного Товариства з Віктимології в 1979 році [2; 2].

Вперше право потерпілого на відшкодування визнано міжнародною спільнотою у 1985 році, коли 29 листопада Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних націй ухвалила Декларацію основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою (Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power, adopted by General Assembly resolution 40/34 of 29 November 1985) [3; 17].

Усвідомлюючи, що мільйони людей у світі щорічно стають жертвами злочинів і їхні права не захищені належним чином, Генеральна Асамблея ООН підтвердила необхідність у забезпеченні низки прав потерпілих [4].

Крім тлумачення термінів "жертва злочину" та "жертва зловживань владою", Декларація визначила такі головні напрями підтримки потерпілих:

- 1) упровадження в національне законодавство держав, членів ООН, міжнародних стандартів доступу потерпілих до системи правосуддя та державної підтримки;
- 2) кримінально-правова реституція жертвам, їх сім'ям або утриманцям;
- 3) компенсації жертвам із державних і недержавних фондів;
- 4) надання необхідної матеріальної, медичної, психологічної та соціальної допомоги з урядових, добровільних громадських та місцевих джерел.

Раніше Рада Європи ухвалила Європейську Конвенцію щодо відшкодування збитків жертвам насильницьких злочинів (від 24 листопада 1983 року), згідно з якою держави-учасниці повинні відшкодувати потерпілим від умисних та насильницьких правопорушень, що спричинили тілесні ушкодження або смерть [5]. З огляду на прогрес міжнародної спільноти в захисті прав жертв злочинних діянь, Європа також розпочала діяльність в напрямку забезпечення безпеки, свободи, справедливості, включаючи права потерпілих.

Перший крок у визнанні важливості відновлення прав потерпілих від злочинів Європейський Союз зробив із ухваленням Рамкового рішення Ради Європи від 15 березня 2001 року про статус потерпілих у кримінальному провадженні [6]. Рішення заохочує держави-члени вжити відповідних заходів для підтримки жертв у кримінальному провадженні, в тому числі відшкодування. Однак про державну компенсацію не йдеться.

Наступним важливим кроком було ухвалення Директиви Ради 2004/80/ЄС від 29 квітня 2004 року щодо компенсації жертвам злочинів [7]. Директива покладає чіткий обов'язок на держави-члени встановити механізми компенсації у випадках насильницьких злочинів.

Питанню забезпечення прав постраждалої особи присвячені Рекомендації Комітету Міністрів Ради Євро-

пи державам-членам № R (85) 11 про статус потерпілого в рамках кримінального права та процесу від 28 червня 1985 року [8] (далі — Рекомендації), які залишаються актуальними дотепер. Так, в абзаці четвертому Преамбули Рекомендацій зазначається, що фундаментальним завданням кримінального судочинства повинно бути задоволення потреб та захист інтересів потерпілого. Одночасно йдеться про необхідність посилення уваги з боку системи органів кримінальної юстиції до фізичної, психологічної, матеріальної та соціальної шкоди, спричиненої потерпілому, а також визначення необхідних кроків для задоволення їхніх потреб (абз. 5); потреби потерпілого повинні враховуватися більшою мірою на усіх стадіях кримінального провадження (абз. 8).

За змістом пункту 16 розділу G. "особливий захист потерпілого" у випадку необхідності, особливо якщо йдеться про боротьбу з організованою злочинністю, потерпілому та його сім'ї повинен бути забезпечений ефективний захист від залякування та ймовірної помсти з боку злочинця.

У 2012 році Європейський Союз здійснив наступний важливий крок в напрямку забезпечення прав потерпілих від злочину, ухваливши Директиву про права потерпілих (Директива Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу № 2012/29/EU від 25 жовтня 2012 року (далі — Директива ЄС про права потерпілих), яка встановлює мінімальні стандарти щодо прав, підтримки та захисту жертв злочинів.

Для цілей цієї Директиви поняття "потерпілого" охоплює фізичну особу, яка зазнала шкоди, включаючи, фізичну, психічну або емоційну, або зазнала фінансових збитків, спричинених безпосередньо вчиненням кримінальним діянням; членів сім'ї особи, смерть якої була безпосередньо спричинена кримінальним діянням та які зазнали шкоди внаслідок смерті цієї особи [9].

Директива значно посилює права жертв та членів їхніх сімей на інформацію, підтримку та захист. Це ще більше підсилює процесуальні права потерпілих у кримінальному провадженні. Директива також вимагає, щоб країни ЄС забезпечували відповідну підготовку щодо потреб жертв для тих служб, які, ймовірно, будуть контактувати з жертвами.

Метою Директиви є забезпечення того, щоб усі жертви злочинів отримували належну інформацію, підтримку та захист і мали можливість брати участь у кримінальному провадженні. Відповідно до Директиви, всі особи, які з ними контактують, повинні визнавати жертви та ставитися до них шанобливо, чутливо, індивідуально, професійно та недискримінаційно. Особливу увагу слід приділяти жертвам із особливими потребами, щоб захистити їх від вторинної віктимізації. Такі жертви також мають доступ до спеціалізованих служб підтримки. Крім того, Директива вимагає, щоб у випадку, коли жертвою є дитина, першочергове значення мають інтереси дитини.

Директива надає жертвам право на інформацію, право розуміти і бути зрозумілими, право на доступ до підтримки та захисту відповідно до їхніх індивідуальних потреб, а також набір процесуальних прав.

Директива про права жертв вимагає не лише транспонування в національне законодавство. Вона також

вимагає, щоб держави-члени вжили незаконодавчих заходів, таких як створення загальних і спеціалізованих служб підтримки та забезпечення ефективної підготовки практиків та інших людей, які контактують з жертвами, щодо прав і потреб жертв.

11 травня 2020 року Європейська комісія ухвалила звіт про імплементацію Директиви про права потерпілих, в якому йдеться про те, що імплементація та виконання не забезпечується державами-членами на належному рівні [10].

Отже, захист прав потерпілих є порівняно новою тенденцією навіть у Європейському Союзі. Підхід, орієнтований на потерпілого (англ. *victim-centred approach*), є новеллою і для України.

В Україні не так давно почали звертати увагу на ці стандарти.

Директива ЄС про права потерпілих не є обов'язковою для України, але потребує втілення на тлі активізації євроінтеграційних процесів, зокрема, набуття статусу кандидата в члени Європейського Союзу.

Стандарти захисту прав потерпілих привернули увагу в зв'язку з актуалізацією питання захисту жертв насильства в умовах повномасштабної війни в державі.

В контексті Директиви ЄС про права потерпілих особа вважається потерпілою незалежно від того, чи було встановлено чи затримано злочинця, чи був він притягнутий до кримінальної відповідальності і чи було ухвалено вирок, а також незалежно від наявності сімейних стосунків між ними.

Такий підхід відповідає одному з ключових завдань кримінального провадження — забезпечення безпеки та захисту особи.

Системний аналіз положень Директиви ЄС про права потерпілих вказує на те, що всі правопорушення, де може бути конкретний потерпілий, є потенційно тяжкими. Навіть те, що може виглядати незначним на перший погляд, може мати руйнівний вплив на життя потерпілого.

Якщо потерпілий не отримує належної підтримки після віктимізації, це може призвести до так званої "вторинної віктимізації".

Вторинна віктимізація означає віктимізацію, яка не є прямим наслідком злочинної дії, а спричиняється реакцією на потерпілого з боку інститутів та окремих осіб (п. 1.3. рекомендації Rec (2006) Комітету Міністрів ради Європи державам-членам щодо допомоги потерпілим від злочинів [11]).

Відповідно до міжнародних та/або європейських стандартів, потерпілий має право на захист від вторинної віктимізації, від залякування та помсти, наприклад, від ризику та подальшого завдання фізичної, психологічної та емоційної шкоди на всіх етапах процесу, а під час допиту його гідність має захищатися за допомогою спеціальних заходів захисту (стаття 18 Директиви ЄС про права потерпілих).

Прикладами віктимізації потерпілого відповідними державними установами після скоєння злочину є: неделікатний і безцеремонний допит потерпілого, звинувачення жертви у власній віктимізації, примушування потерпілого проходити складні та тривалі по часу багатетапні процедури для отримання доступу до компенсації чи консультацій тощо.

Деякі потерпілі, наприклад, вразливі потерпілі, потребують додаткової уваги в рамках системи кримінального правосуддя з метою забезпечення захисту їхнього здоров'я та добробуту та їхньої ефективної участі у кримінальному провадженні. Держави мають забезпечувати, щоб потерпілі, які є особливо вразливими через свої індивідуальні особливості або обставини злочину, мали змогу скористатися спеціальними заходами, що найбільш відповідають їхньому становищу (пункт 3.4. Рекомендації Rec (2006) 8 Комітету Міністрів ради Європи державам-членам щодо допомоги потерпілим від злочинів).

Відповідно до Директиви ЄС про права потерпілих під час індивідуальної оцінки, особливу увагу слід приділяти, серед інших, потерпілим, чиї відносини і залежність від суб'єкта злочину робить їх особливо вразливими. Тобто йдеться також про постраждалих від домашнього насильства. Як свідчить судова практика, для цієї категорії осіб, як правило, характерний високий рівень вторинної та повторної віктимізації, залякування та помсти. Особливу увагу слід приділяти оцінці того, чи існує для таких потерпілих ризик такої віктимізації, і відповідно має бути переконавання, що ці потерпілі зможуть скористатися відповідними заходами захисту.

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України містить широкий спектр прав потерпілого, проте про запобігання вторинній віктимізації та індивідуальний підхід до вразливих категорій осіб, на жаль, не йдеться.

Передбачені Директивою стандарти захисту від вторинної віктимізації, наразі в національному законодавстві не відображені.

КПК України не виокремлює наразі таку категорію потерпілих як "вразливі", тобто такі, які потребують особливої уваги та додаткового захисту в силу індивідуальних особливостей (віку, інвалідності тощо).

Український КПК також не гарантує жодних спеціальних заходів захисту для вразливих потерпілих під час здійснення кримінального розслідування відповідно до Директиви ЄС про права потерпілих. Наприклад, у ньому не передбачено спеціальних приміщень, призначених для проведення допитів особливо вразливих потерпілих, спеціально підготовлених для цього фахівців, а також правил проведення допитів потерпілих від сексуального насильства, насильства за ознакою статі чи насильства в сім'ї [12].

Український КПК не надає потерпілим загальне право уникати контакту з підозрюваним, за винятками, встановленими статтею 224: у кримінальних провадженнях щодо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, а також щодо злочинів, вчинених із застосуванням насильства або погрозою його застосування, одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей в їхніх показаннях не може бути проведений за участю малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого разом з підозрюваним.

Кримінальний процесуальний кодекс України не надає потерпілому право на супровід обраною ним особою. Не обмежено й кількість допитів потерпілого чи медичних оглядів (освідувань). Відсутні обмеження щодо постановки делікатних запитань, які є особливо

травматичними у справах домашнього насильства. Законодавство не лише не обмежує кількості викликів потерпілих для допиту, а й не надає права судді базувати судові рішення на матеріалах допиту, проведеного на досудовому розслідуванні прокурором або детективом (слідчим) (ст. 95 КПК України). Є можливість провести допит потерпілого на досудовому розслідуванні з метою подальшого використання показання у суді в майбутньому, якщо передбачається ризик, що надання таких показань буде ускладнене чи неможливе. Такий допит проводиться у судовому засіданні за участю слідчого судді у виняткових випадках: якщо наявні небезпека для життя та здоров'я потерпілого, тяжка хвороба, інші обставини, які можуть унеможливити їх допит в суді у майбутньому або вплинути на повноту чи достовірність показань (ст. 225 КПК України). Процесуальні можливості зазначеної норми закону використовуються у випадках вчинення злочинів проти дітей, що є свідченням втілення підходу, орієнтованого на потерпілого. Разом з тим, така судова практика слідчих суддів швидше є винятком, а не правилом, і має місце в регіонах, які беруть участь пілотних проєктах. Практика застосування допиту потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні відповідно до статті 225 КПК України є мінімальною.

Проблемним залишається питання конфіденційності, особливо коли йдеться про вчинення насильницький дій щодо мешканців невеликих населених пунктів.

Наслідком правових і процесуальних прогалин є обмежений захист постраждалих осіб або його повна відсутність. Міжвідомча координація та взаємодія під час вирішення окремих випадків залишаються слабкими та здебільшого неструктурованими.

Зазначене знижує рівень довіри постраждалих осіб до механізмів захисту їхніх прав на державному рівні, що має наслідком низький рівень довіри суспільства до правоохоронних органів, системи правосуддя.

Необхідно звернути увагу на те, що стандарти захисту потерпілих не зводяться до розширення їхніх прав та можливостей захисту в рамках кримінального провадження. Йдеться про впровадження державою відповідних механізмів підтримки, серед іншого, психологічної, незалежно від юридичної сторони вирішення конфлікту. Директива ЄС про права потерпілих не обмежується виключно юридичними аспектами захисту.

У різних країнах упроваджені у практику різні типи надання послуг міждисциплінарними та міжвідомчими структурами — залежно від правових систем, соціальних структур, культурних традицій тощо. У деяких державах відбувається поступове формування комплексних і добре злагоджених міжвідомчих та міждисциплінарних служб за певними моделями [13].

В Україні не розроблено повноцінних програм захисту потерпілих і свідків, подібних до європейських.

Комплексна система забезпечення захисту свідків та потерпілих у кримінальному провадженні — відсутня. Основу правового регулювання в цій сфері складає Закон України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" [14].

Чинне законодавство не відповідає вимогам сучасності. Питання створення національної служби захисту

свідків і потерпілих наразі розглядаються лише на рівні законопроєктів.

Необхідно звернути увагу на рекомендації Комітету міністрів Ради Європи, зокрема Рекомендацію Rec (2005) 9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо захисту свідків та осіб, які співпрацюють з правосуддям, які містять принципи, якими необхідно керуватися при захисті свідків. Належне їх впровадження на національному рівні є гарантією поєднання ефективного та справедливого судочинства з одночасним забезпеченням свідків та потерпілих від незаконного впливу.

Однією з вимог згаданих вище рекомендацій щодо захисту свідків і потерпілих є створення окремих органів (структур), що повинні мати оперативну автономію і не брати участь у підготовці справи чи розслідуванні (п. 28 Рекомендацій Rec (2005) 9) [15].

Кримінальний процесуальний кодекс надає потерпілим від злочину загальне право за наявності відповідних підстав, на забезпечення безпеки щодо себе, близьких родичів чи членів своєї сім'ї, майна та житла (пункт 5 частини 1 статті 56) [16].

Разом з тим, процесуальний закон не виділяє окремо осіб, які потребують особливої підтримки та захисту. Передбачені процедури захисту для всіх учасників кримінального процесу, зокрема й потерпілих, уніфіковано, тобто без виділення спеціальних категорій.

Розуміння індивідуальних потреб потерпілої особи надзвичайно важливе для надавача послуг з підтримки потерпілих, оскільки через таку оцінку потреб як надавач, так і потерпіла особа може зробити свідомий вибір щодо наданих послуг. Важливо забезпечити можливість потерпілим особам дорослого віку, які здатні зробити свідомий вибір, відмовитися від отримання послуг. Підходи, орієнтовані на потерпілого, зосереджені на розширенні прав і можливостей вільного вибору, а не на примус та залежність [17].

Проте, вчинення проактивних дій, спрямованих на своєчасне індивідуальне з'ясування ризиків і потреб постраждалої особи у захисті для визначення необхідних спеціальних заходів у чинному законодавстві не передбачено, як і не передбачено обов'язку компетентних органів інформувати потерпілих про те, яким чином і на яких умовах вони можуть отримати необхідні заходи захисту.

ВИСНОВКИ

Політика та процедури, що стосуються потерпілого, повинні розроблятися з метою уникнення повторної віктимізації, підвищення рівня безпеки для всіх та ефективної взаємодії з потерпілими шляхом побудови довіри та розширення можливостей.

Перші реагуючі органи, включаючи поліцію, повинні володіти навичками, щоб допомогти стабілізувати потерпілих на місці злочину.

Також важливо забезпечити, щоб очікування щодо поведінки були закріплені в кодексах поведінки та постійно посилювалися через освіту та навчання.

Доцільним та вкрай необхідним є створення повноцінної програми захисту потерпілих і свідків, реалізацію якої буде покладено на спеціальну службу.

Одночасно необхідно забезпечити створення та діяльність спеціалізованих служб підтримки потерпілих на загальнодержавному рівні. Робота таких служб повинна мати міждисциплінарний характер та бути чітко скоординованою. Підтримка повинна бути доступною та надаватися незалежно від набуття процесуального статусу потерпілого.

Внесення відповідних змін до кримінального процесуального законодавства щодо впровадження принципу захисту від вторинної травматизації та механізмів його реалізації є як ніколи актуальним на шляху імплементації Директиви та міжнародних стандартів захисту прав потерпілих від насильницьких злочинів в контексті масової віктимізації в умовах війни.

Література:

1. Стандарти й методика оцінки ризиків для різних зацікавлених сторін в Україні: подальші кроки реалізації міжнародних стандартів щодо гарантування безпеки постраждалих від насильства стосовно жінок та домашнього насильства. Аналітичний звіт. URL: <https://rm.coe.int/ukr-risk-assessment-final/16809ee4b4https://rm.coe.int/ukr-risk-assessment-final/16809ee4b4>

2. Handbook on Justice for Victims on the use and application of the Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power, Centre for International Crime Prevention, New York, 1999. URL: https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/UNODC_Handbook_on_Justice_for_victims.pdf (дата звернення: 31.07.2022).

3. Strengthening victims' rights: from compensation to reparation. Report of the Special Adviser, J. Milquet, to the President of the European Commission, Jean-Claude Juncker. March 2019

4. Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power, 29 November 1985. UN Doc. A/RES/40/34, URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/victims.pdf>

5. European Convention on the Compensation of Victims of Violent Crimes, ETS No. 116, opened for signature on 14th November 1983, entered into force on 1st February 1988. URL: <https://rm.coe.int/1680079751>

6. Council Framework Decision on the standing of victims in criminal proceedings. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004L0080&from=EN>

7. Council Directive 2004/80/EC of 29 April 2004 relating to compensation to crime victims. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0080>

8. Recommendation No. R (85) 11 of the Committee of Ministers to member states on the position of the victim in the framework of criminal law and procedure (Adopted by the Committee of Ministers on 28 June 1985 at the 387th meeting of the Ministers' Deputies). URL: <https://rm.coe.int/16804dcca>

9. Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>

europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029

10. Звіт комісії до Європейського Парламенту та Ради про імплементацію Директиви 2012/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 жовтня 2012 року про встановлення мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту жертв злочинів, а також заміну Рамкове рішення Ради 2001/220/JHA. URL: <https://cutt.ly/AKuW99I>

11. Рекомендація Rec (2006) Комітету Міністрів ради Європи державам-членам щодо допомоги потерпілим від злочинів. URL: <https://cutt.ly/yZM2dRj>

12. Пропозиції консультативної місії Європейського союзу в Україні щодо внесення змін до кримінального процесуального кодексу України. URL: <https://komzakonpr.rada.gov.ua/uploads/documents/31985.pdf>

13. Збірка матеріалів із впровадження моделі "Барнахус" в Україні. URL: https://www.unicef.org/ukraine/media/20941/file/BARNAHUS_web.pdf

14. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12.1993 року № 3782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text>

15. Рекомендація Rec (2005) 9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо захисту свідків та осіб, які співпрацюють з правосуддям. URL: <https://cutt.ly/KZM00y7>

16. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Висновок на проєкт Закону України від 20.06.2018 № 8457. URL: https://ips.ligazakon.net/document/xh6ix00a?ed=2018_06_20

17. Підготовка тренерів з впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду: навч.-метод. посіб. URL: https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/60a/248/90b/60a24890b48ea-323334545.pdf?fbclid=IwAR1vzHD13vo5vIC17tZC4U5-GC1SPn7y0Z516bt0Z56UGBV_1euEVWoml6Ls

18. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://eur-lex.europa.eu.translate.google/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2020:188:FIN&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc

References:

1. Mann, L. and Buhaiets', T. (2020), "Standards and methods of risk assessment for various stakeholders in Ukraine: further steps in the implementation of international standards for guaranteeing the safety of victims of violence against women and domestic violence. Analytical report", available at: <https://rm.coe.int/ukr-risk-assessment-final/16809ee4b4https://rm.coe.int/ukr-risk-assessment-final/16809ee4b4> (Accessed 31.07.2022).

2. UNODCCP (1999), "Handbook on Justice for Victims on the use and application of the Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power, Centre for International Crime Prevention", available at: https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/UNODC_Handbook_on_Justice_for_victims.pdf (Accessed 31.07.2022).

3. Milquet, J. (2019), "Strengthening victims' rights: from compensation to reparation", Report of the Special

Adviser, J. Milquet, to the President of the European Commission, Jean-Claude Juncker, Brussels, Belgium.

4. UN (1985), "Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power", available at: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/victims.pdf> (Accessed 31.07.2022).

5. Council of Europe (1983), "European Convention on the Compensation of Victims of Violent Crimes, ETS No. 116, opened for signature on 14th November, entered into force on 1st February 1988", available at: <https://rm.coe.int/1680079751> (Accessed 31.07.2022).

6. Council of Europe (2004), "Council Framework Decision on the standing of victims in criminal proceedings", available at: <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004-L0080&from=EN> (Accessed 31.07.2022).

7. Council of Europe (2004), "Council Directive 2004/80/EC of 29 April 2004 relating to compensation to crime victims", available at: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0080> (Accessed 31.07.2022).

8. Council of Europe (1985), "Recommendation No. R (85) 11 of the Committee of Ministers to member states on the position of the victim in the framework of criminal law and procedure (Adopted by the Committee of Ministers on 28 June 1985 at the 387th meeting of the Ministers' Deputies)", available at: <https://rm.coe.int/16804dcca> (Accessed 31.07.2022).

9. European Parliament and of the Council (2012), "Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA", available at: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029> (Accessed 31.07.2022).

10. European Parliament (2012), "Report of the commission to the European Parliament and the Council on the implementation of Directive 2012/29/EU of the European Parliament and the Council of October 25, 2012 on establishing minimum standards for the rights, support and protection of crime victims, as well as replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA", available at: <https://cutt.ly/AKuW99i> (Accessed 31.07.2022).

11. Committee of Ministers of the Council of Europe (2006) Recommendation "To member states on assistance to victims of crimes" URL: <https://cutt.ly/yZM2dRj>

12. European Union Advisory Mission (2017), "Proposals of the consultative mission of the European Union in Ukraine regarding amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine", available at: <https://komzakonpr.rada.gov.ua/uploads/documents/31985.pdf> (Accessed 31.07.2022).

13. UNICEF (2022), "Collection of materials on the implementation of the Barnahus model in Ukraine", available at: https://www.unicef.org/ukraine/media/20941/file/BARNAHUS_web.pdf (Accessed 31.07.2022).

14. Verkhovna Rada of Ukraine (1993), The Law of Ukraine "On Ensuring Security of the Persons who Participate in Criminal Legal Proceedings", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text> (Accessed 31.07.2022).

15. Committee of Ministers of the Council of Europe (2005), Recommendation "To member states on the protection of witnesses and persons cooperating with justice", available at: <https://cutt.ly/KZM00y7> (Accessed 31.07.2022).

16. Hudzyna'kyj, S.O. (2018), "On ensuring the safety of persons participating in criminal proceedings", available at: https://ips.ligazakon.net/document/xh6ix00a?ed=2018_06_20 (Accessed 31.07.2022).

17. EU Project Pravo-Justice (2021), "Training of trainers on the implementation of services for vulnerable categories of court users", available at: https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/60a/248/90b/60a24890b48ea323334545.pdf?fbclid=IwAR1vzHD13vo5vICl7tZC4U5GC1SPn7y0Z516bt0-Z56UGBV_leuEVWoml6Ls (Accessed 31.07.2022).

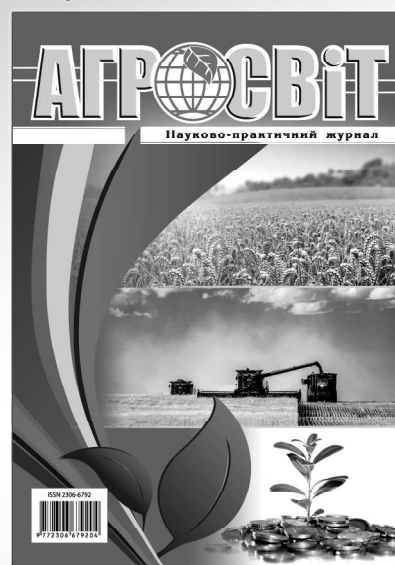
18. European Union (2022), available at: https://eur-lex.europa.eu.translate.google/legalcontent/EN/TXT/?uri=COM:2020:188:FIN&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc (Accessed 31.07.2022).

Стаття надійшла до редакції 15.09.2022 р.

АГРОСВІТ

www.agrosvit.info

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292